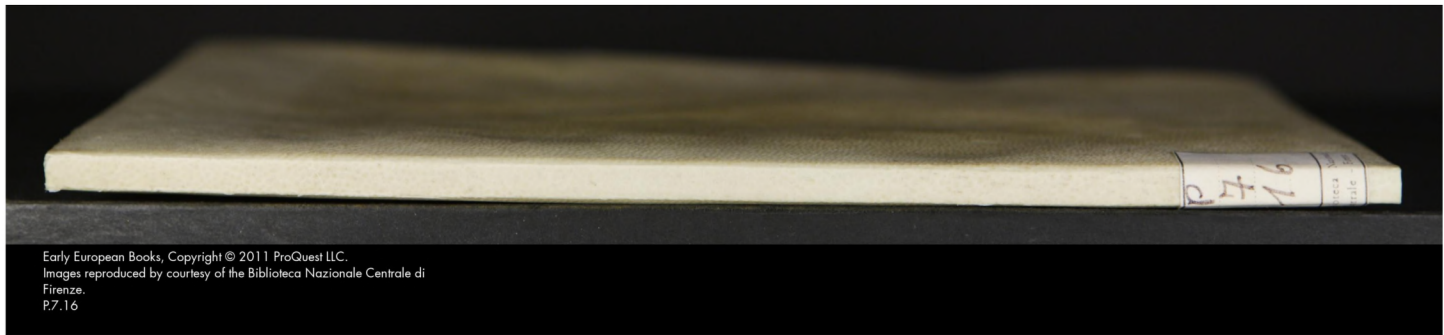
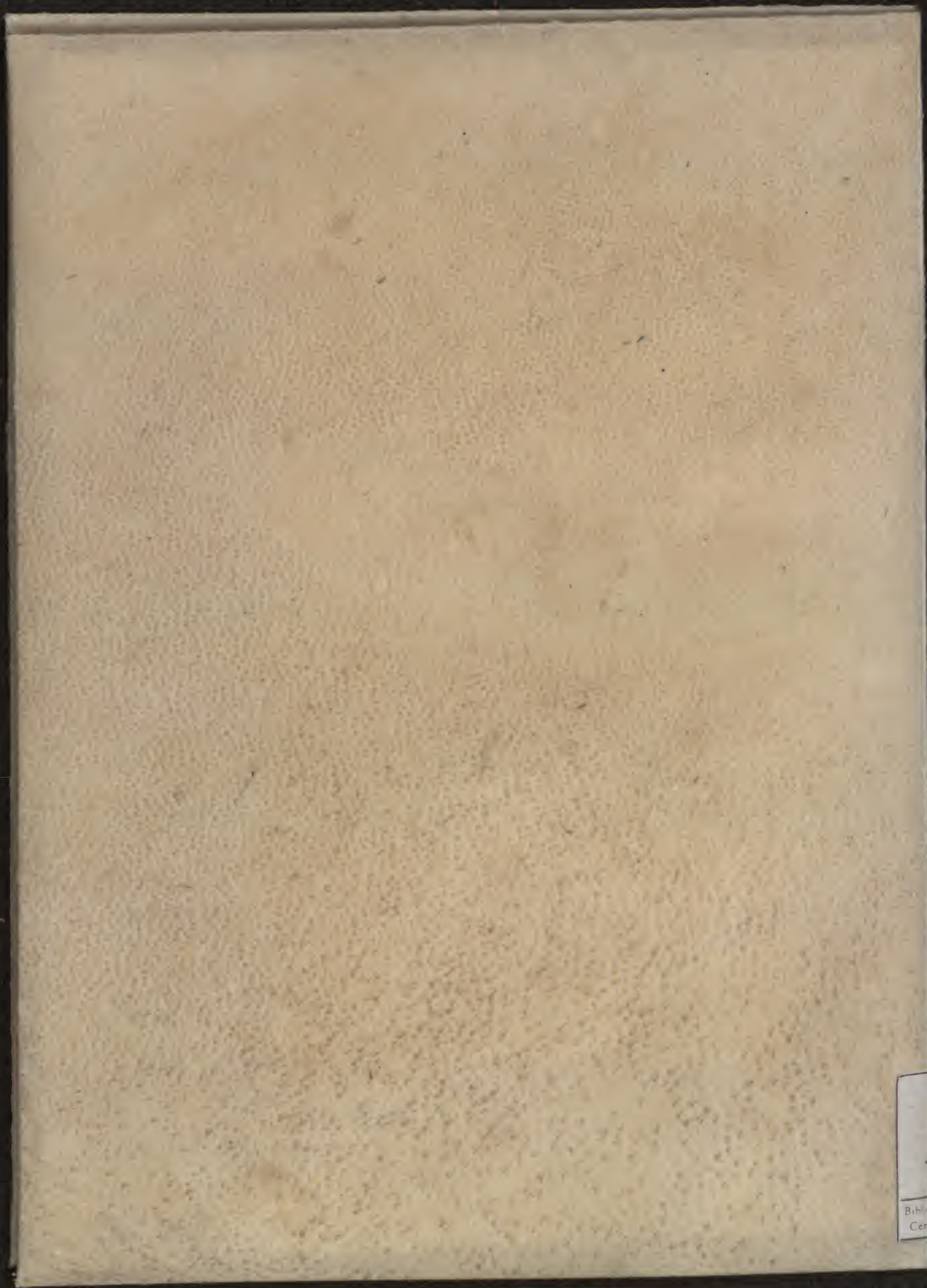
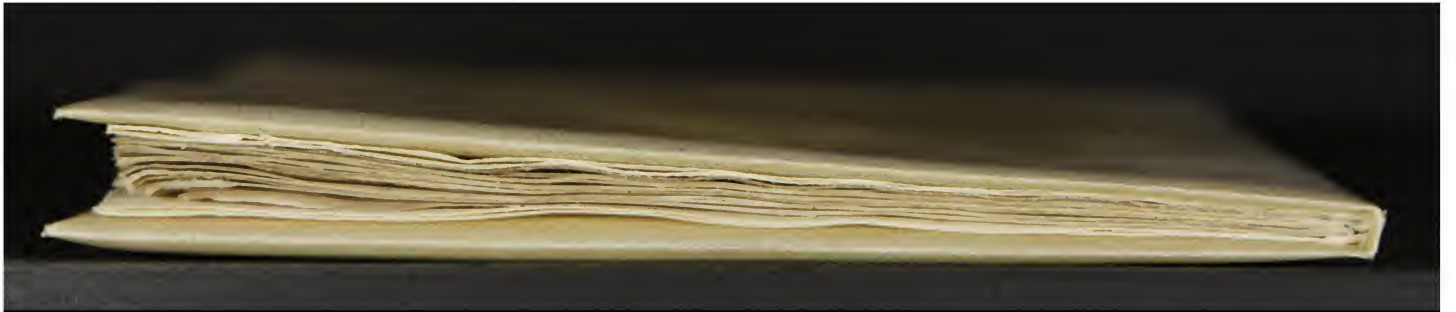

6
Nazionale
Firenze

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
P7.16

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
P.7.16

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
P.7.16

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
P7.16

P
7
16

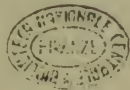
Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze

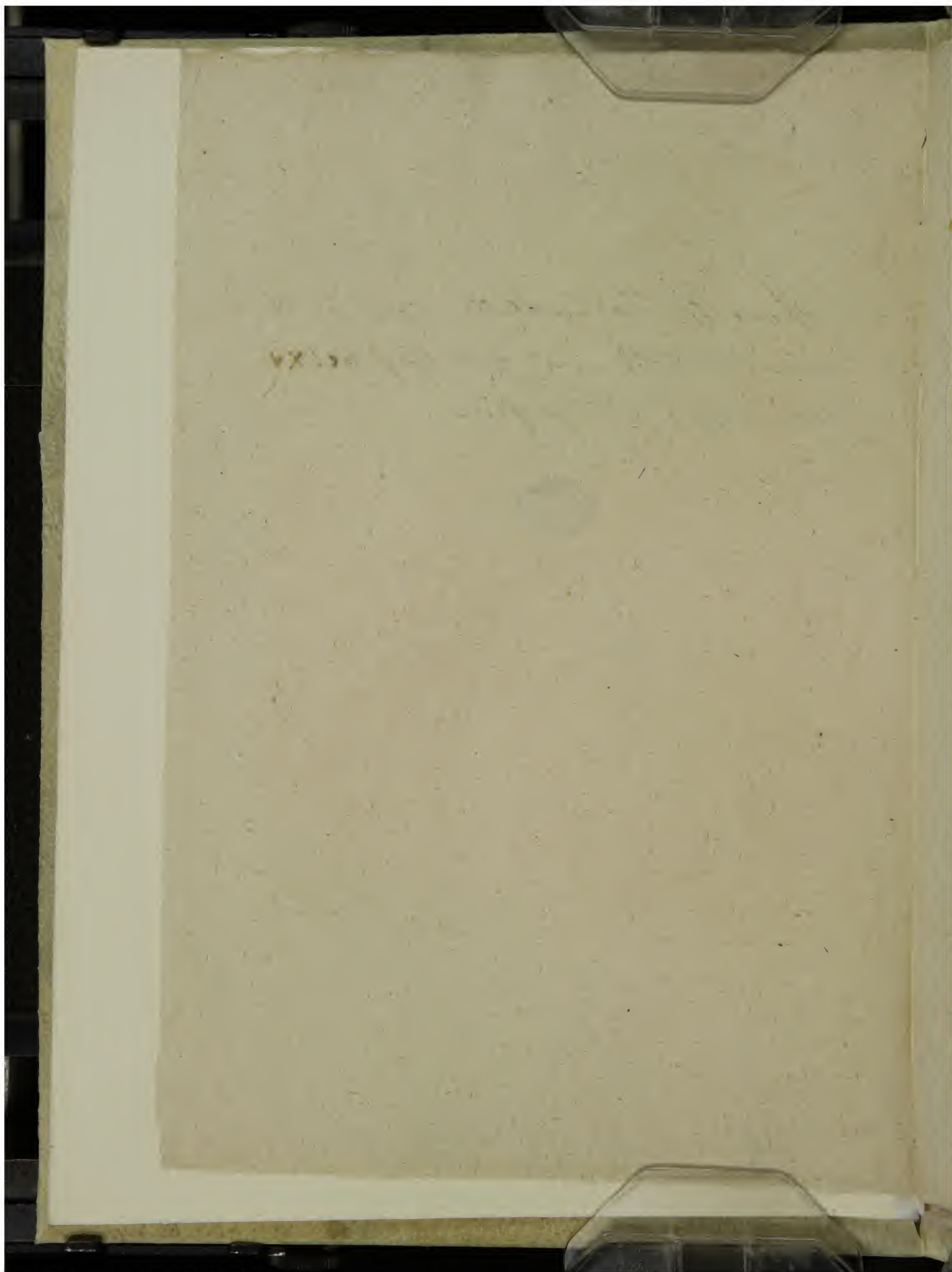
P.7.16

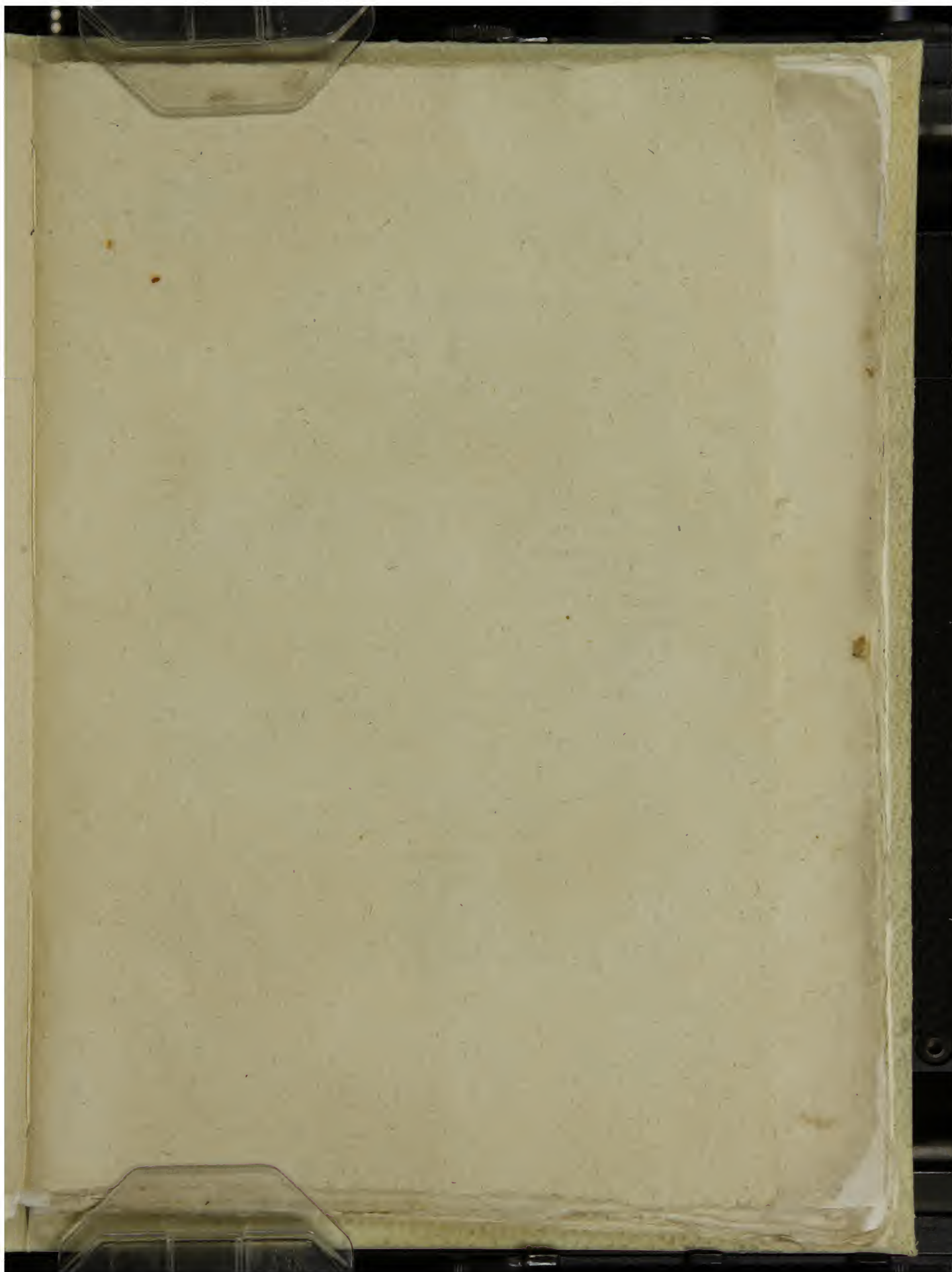
P.7.16

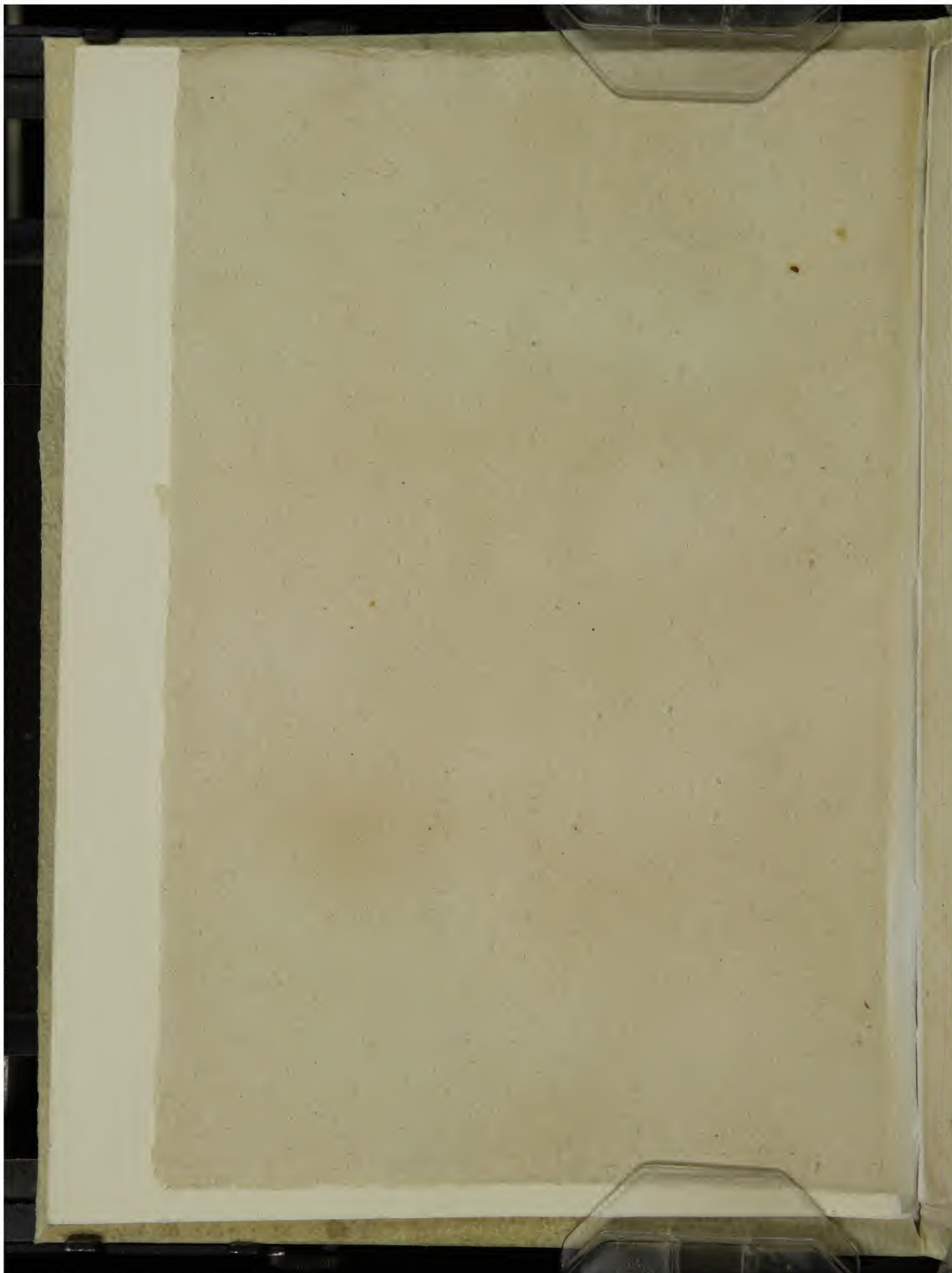
161 9018

*Sive et Formalitates moderniores
de mente Scoti in 4.º. Göt. Ediz. sec. XV
manus 8 carte in fine*

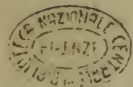

formalitates moderniores de mēte clarissimi doctoris subtilis scoti
in florētissimo pisensi gynnasio compilatē p excellētē sacre Theologie pfe
sorē mētrm Antoniu sirecti puicie turonie ordīs miorū felicit Incipiunt.

In circa formalitates docto

Cris subtilis scoti. Querit vtrū illa q̄ distinguūtur for
maliter distiguanr realr. Et arguit q̄ sic. Et accipio
duas formalitates: 7 sint a. 7 b. vel igit a. 7 b. sūt aliq̄
res vl nulle res. Si sint aliq̄ res. igit q̄ formalr distin
guunt realr distigunt. Si sint nulle res. igr erūt nulle. qz qd oio nulla res
est nihil est p beatū Aug. de doctrina xpiana. Et etiā pbat rōe: qz res 7
ens cōuertunt. vt p3. iij. methaphi. quare q̄ nulla res ē nullū ens ē. 7 sic
erit nihil. igit ic. Preterea illa q̄ distinguūtur ex natura rei sūt distin
cta realiter. p3 de virtute vocabuli. Nihil. n. aliudvr esse distinctio ex na
tura rei q̄ distinctio realis. nec ecōtra. s3 illa q̄ distigunt formalr distin
guunt ex nā rei. igr ic. pbatō: qz distinctio p formalitates vl ē extra actū
intellect⁹ vel nō. s3 ex opatiōe intellect⁹. p3 p oēs q̄ ponūt istas formalita
tes. Si scd3 v3 q̄ distinctio p formalitates sit opus p opatiōez intellect⁹
tūc erit distinctio rōis qd est cōtra formalizātes. Si ē extra actū intellect⁹
igit erit ex nā rei 7 p cōis realr. qd ē ppositū. Preterea sicut se h3 res
subiecti ad formalitatē subiecti. ita se h3 res pprie passiōis ad formalit
tatē pprie passiōis. ergo p locū a. trāsmutata pportiōe. Sicut se h3 res
subiecti ad rē pprie passiōis. ita formalitas subiecti ad formalitatē pprie
passiōis: s3 res subiecti ē eadē cū re. pprie passiōis: vt p3 per te. q̄ dicit q̄
sūt idē essentialr 7 realr. ergo formalitas subiecti ē eadē cū formalitate
pprie passiōis. 7 sic nō distinguūtur. 7 p cōis nō distinguūtur formaliter
quare ic. Preterea qd est subā est vera res. s3 formalitas substātie ē
substātia. igit formalitas substātie est vera res. Maior p3 de se. qz ē p
dicatio superioris de inferiori. Mior p3: qz formalitas substātie ē q̄ qd ē
substātie: vt p3 p istos. s3 qd ē est idē cū re cuius est. p3. vij. metha. igr
q̄ qd est substātie est subā. Et vltra quecūq3 p verā rē distiguntur realr
distigunt. s3 q̄ formalr distiguntur p verā rē distigunt. ergo quecūq3

a

P. 7. 16

formalr distinguunt realr distinguunt. Preterea quęcūq; hnt diuersas
 diffinitōes distinguunt realiter vel rōe. p3 q2 diffinitōes diuerse siue drie
 in eisde posite vidētur sufficere ad distinctiōez realē vel rōis. s3 illa q̄ disti
 guūt p formalitates hnt diuersas diffinitōes vt p3 p istos. igr̄ it̄. Preterea
 si illa q̄ distinguūtur formaliter eēt idē realit̄. tūc ab vno 7 eodē sumerēt
 vnitas 7 pluralitas. qd̄ v̄r incōueniēs. Assūptū tñ pbat q2 p te ab vno
 7 eodē in quo ē vnitas rei 7 esse sūmūt pluralitas formalitatum: 7 sic ab
 vno 7 eodem summetur vnitas 7 pluralitas: s3 hoc ē falsum vt dictū ē. 7
 vt p3. ij. de generatiōe. idē inquātū idē nō ē natū facere nisi idē. Pre
 terea accipio formalitatē subiecti 7 sit a. 7 accipio formalitatē passiōis 7
 sit b. tūc q̄ro vel a 7 b hnt aliqd̄ cōe v̄l nihil cōe. Si nihil cōe. ergo a 7 b
 se totis distinguūt. s3 q̄ se totis distinguūtur realiter distinguūtur. ergo a 7 b
 realiter distinguūtur. s3 p istos illa sūt eadē realiter. ergo illa q̄ i nullo sūt
 eadē realiter vel nō sūt eadē realiter erūt eadē realiter q̄ māifestā icludit
 contradictiōez. Si deī q̄ a 7 b hnt aliqd̄ cōe. vel ē reale vel rōis. si sit ens
 reale. ergo illa sūt entia realr. 7 sic faciēt distinguī illa quoz sūt formalita
 tes. s. s̄bm 7 ppriā passiōē. Si at̄ sit ens rōis. igr̄ ille formalitates erunt
 entia rōis 7 sic faciēt illa quoz sūt formalitates tantū s3 rōem qd̄ ē tra
 eos: q2 dicūt q̄ distinctio p formalitates ē maior q̄ distinctio rōis. Pre
 terea q̄cūq; distinguūt q̄ditatiue distinguunt realiter 7 eēntialiter p3: q2 q̄
 ditas res 7 essentia idē sūt. s3 q̄ distinguūtur formaliter distinguūtur q̄dita
 tiue. p3 q2 p istos formalitas nihil aliud ē quā rei q̄ditas. ergo q̄ distin
 guūtur formaliter distinguūt realiter 7 essentialiter qd̄ ē ppositū. Pre
 terea arguitur Verueus brito ordīs p̄dicatoz 7 dicūt has rōes demon
 strare. nulla ppriā passio ptenditur vltra suū ppriū 7 adequatū subiectū
 sed distinctio est passio entis. ergo nō ptēditur vltra ens: s3 oē ens vel est
 reale vel rōis. vt p3. v. methaphisice. igitur oīs distinctio vel est realis vel
 rōis 7 sic nulla crīt distinctio media iter distinctiōē realē 7 rōis 7 ita non
 erūt dare distinctiōem formalitātū vel p formalitates. nec distinctiōez ex
 natura rei nisi cōtineantur sub aliquo istoz modoz. et sic hēo. ppositus
 q̄ distinctio formalis ifert distinctiōez realē. Preterea q̄cūq; distinguū
 tur numero distinguūtur realiter. p3 q2 q̄ sūt nūeraliter distincta nō icludit
 contradictiōem vnū esse siue alio. 7 p oīs realiter distinguūtur. s3 q̄ distin

guetur formaliter distinguatur numeraliter. probatio: quia quod distinguatur for-
 maliter distinguatur quantitate. ut patet per istos. et quod distinguatur quantitate di-
 stinguatur specificiter. patet quia quantitas potest esse in esse specifico. sed quod distinguatur
 specie distinguatur numero. ut patet per primo topicorum. et vii. methaphisicorum. et est quia distinctio speci-
 fica est maior quam distinctio numeralis. et maior distinctio arguit minores sed omnes.
 sed quicunque numero distinguatur realiter distinguatur. igitur de primo ad ultimum
 quod formaliter distinguatur realiter distinguatur quod est propositum. Preterea
 arguit sic facilius. de marchia ad idem. Illa quae habent realiter et essentialiter diuer-
 sas formas realiter et essentialiter distinguuntur patet clare ex intentione philo-
 sophi. viii. methaphisicorum. forma distinguit et separat sed quod distinguatur formaliter distinguitur
 per formam: ut patet per de virtute vocabuli ergo quod distinguuntur formaliter rea-
 liter distinguuntur et essentialiter. Preterea nisi illa quae formaliter distinguuntur
 distinguerentur realiter tunc formalitas non esset principium sufficiens disti-
 guendi aliqua realiter. patet de se. sed hoc est falsum. patet quia per primum in diuinis quod est
 quiddam formalitas. primum in diuinis distinguatur ab essentia formaliter et a filio in
 diuinis realiter. ergo realiter et essentialiter. Et confirmatur omnes iste ratio sic
 Omnis diuina ratio facit compositionem ratio. ergo omnis distinctio seu diuina ex natura rei
 facit compositionem ex natura rei: sed in diuinis vel in simpliciter sim-
 plici nulla est compositio. ergo ibi nulla est distinctio ex natura rei.
 nec per omnes formales. Alie multe rationes formantur ab istis de quibus per nunc
 supersedeo: quia istis intellectis et solutis alie facilius intelligentur et soluentur
 In oppositum arguitur ex quadruplici auctoritate: et primo ex auctorita-
 te logica sic: quia dicit Aristoteles in predicamentis quod idem calor non quod est
 de prima specie quantitatatis. ut est dispositio est de tertia: ut est passio. sed cer-
 tum est quod idem calor unus non est realiter et essentialiter idem. Et tamen
 facit diuersas species vel ponitur sub diuersis speciebus: ergo oportet
 ponere diuersas formalitates per quas facit diuersas species vel per
 quas reponatur sub diuersis speciebus. Et sic cum idempnitatem rei rea-
 li stabit: immo necessario oportet ponere diuersas formalitates.

Secundo probatur idem auctoritate naturali. Dicit enim philoso-
 phus tertio physicorum quod actio et passio cum idem significant realiter
 in numero: habet tamen quod quid erat alterum et alterum distincta. sed distinctio
 per quod quid erat arguit distinctionem formalitatum: ergo cum eadem

re essentialr stabit diuersitas formalitatū. Tercio arguitur auctoritate morali. Dicit enī phūs in ethicis q̄ virtus 7 iusticia sūt eadē res. sed tū sunt distincta fm rōem quiditatiua. sed distinguī p rōem quiditatiua ē distinguī formalr. ergo cū idemptitate reali stat pluralitas formalitatū iste tres auctoritates concludunt contra aduersariū. licet nō concludant cōtra scotistā vel cōtra marronistam. Quarto arguitur auctoritate methaphisicali. Dicit enī phūs quarto methaphisice q̄ ens 7 vnum sūt vna natura. 7 hoc idem dicit. iij. thopicoz. distincta vero rōe quiditatiua. 7 per cōs sunt eadē realr 7 distincta formaliter. ergo cū idemptitate essentie 7 essentie. rei 7 rei. nature 7 nature stabit distinctio quiditatiua 7 formalis. Et si dicatur non soluendo sed enadendo sicut cōueniunt q̄ phūs capit ibi ens 7 vnum vt distincta fm rōem. i. per intellectum. Contra magis distinguitur ens ab vno q̄ ens ab ente sed ens ab ente distinguitur p intellectū. ergo o3 q̄ sūmat maior distinctio ibi q̄ distinctio secundum intellectum. 7 per cōs sumetur rō p rōe quiditatiua 7 non pro rōe intellectus. que rō vel distinctio q̄ditatiua est maior quā rō vel distinctio intellectus. Quinto pbat idē auctoritate theologica. qz certū est q̄ eēntia diuina a supposito puta a patre 7 filio nō est alia essentialr 7 realr. qz si hoc. iā esset pluralitas rez in diuinis qd est hereticū. 7 tū cōceditur q̄ ibi est diuersitas formal. p3 qz pater dicitur ad alterū. s. ad filium 7 filius ad patrē. 7 tamē essentia nō dī ad aliud. qz quod ad aliud dī fm beatū Aug. nō est essentia. 7 d3 intelligi formalr. ergo cum idemptitate rei stabit distinctio formalitatum.

Espondeo in ista qōe sic pcedā. Primo aliquas diuisiones proponā. scdo numez cuiuslibet distinctiōis 7 idēptitatis apiam. tertio dabo modū inuestigādī 7 inferēdi vnā distinctiōem 7 idēptitatē ex alia. Quātū ad primū dico q̄ ens diuidit in ens reale 7 in ens rōis. 7 ista est diuisiō equoci analogi in sua analogata equocata. ens reale est qd h3 esse seclusa quacūq3 operatione intellectus siue quocūq3 actu collatiuo cuiuscūq3 potentie siue intellectus siue volūtatis siue cuiuscūq3 alterius potētie. 7 sic ens reale predicatur quiditatiue de deo 7 de decē predicamentis. Ens vero rōis capit tribus modis fm scotum prima di. quartū sniarum. Primo modo pro illo quod habet

esse in aia subiective ut spēs act⁹ et hitus. Secūdo mō obiective sicut vni
 uersalia sūt in aia p spēs et reb⁹ cātas vel a deo impressas. Tertiō mō p cō
 patiōe passiua qua p intellectū vñū obiectū cognitū ad aliud obiectū co
 gnitū cōpatur. Ens rōis d nob⁹ pūmis modis nō distiguit oīa ens rea
 le accipiendo ens reale sicut capiebat in pcedenti diuisione. sed ens rōis
 tertiō mō captū nullo mō cōtinet nec cōtinet sub se ens reale. tanq̄ supius
 suū inferius. Ultra dico q ens reale pūma sui diuisione diuiditur p ens
 quantū et non quantū fm scotū. iij. q. quolibet. Ens quantū pūnitū et infini
 tū absolutū et respectiū. Oē enī ens dī formaliter absolutū qd nō ē for
 maliter ad aliud. sicut est deus et oīa attributa in diuinis et tria genera
 generalissima tantū. s. subā. quātitas. qualitas. et. Ens vero respectiūm
 dicitur illud quod formaliter ē ad aliud. sicut sunt in diuinis notioales
 relatiōes cōes. et ista septē predicamēta. s. ad aliquid actio. passio. quan
 do. vbi. situs et hitus. Et istarū relatiōnū quedā dicunt intrinsecus adue
 niētes sicut sunt oēs relatiōes de predicamēto ad aliquid. alie vero sūt
 relatiōes extrinsecus adueniētes. ut sūt ille relatiōes de sex vltimis pdi
 camētis. Dī aut relatio intrinsecus adueniēs q necessario ponit positū
 fundamēto et termino. sicut ē paternitas filiatio similitudo. implicat. n. oīa
 dictionē ponere duo alba qui sūt similitudo. etiā p diuinā potētā fm sco
 tū secūdo tertiō sniax: et in multis alijs locis. Sed relatio extrinsecus ad
 ueniēs est que nō nccario sequit extrema posita in actu. ita q p aliquas
 potētā fundamētū et terminus possunt poni et tñ nō erit relatio. ut patz
 de relatiōe agentis ad passum. possibile ē enī ponere ignē et fluppā et tñ
 nō erit cōbustio. Et si dicat q ignis nō est pūmū fundamētū cōbustio
 nis: sed approxiatio agētis ad passum. licet hoc sit falsū qz illa approxi
 matio nō denoiatur agens vel patiēs tñ adhuc pnt esse cōbustiū et com
 bustibile approxiata. ut patuit de tribus pueris in camino ignis ardē
 tis et non erit cōbustio. et sic pz q tales relatiōes sunt extrinsecus adueniē
 tes. Dico vltra q ens diuidit in subām et accidens et loquor de ente fini
 to et creato. iuxta quod nota q substantia capit tribus modis. vno modo
 substantia dicitur quod ē a se et per se ut ē deus. et sic nō capitur hic sub
 stantia: qz clarū est q deus non est ens creatū nec finitū. Alio mō
 dī substantia que est per se sed non a se: ut est subā pfecta pūcamēti subē

incipiendo a genere generalissimo usque ad individua inclusive. Tercio modo dicitur substantia que nec est per se nec a se sed in alio. quia est pars substantie perfecte et complete sicut sunt forme substantiales. Et dico quod sunt in alio. sicut pars essentialis vel integralis substantie est substantia. Secundo nota quod circa ultimam divisionem nuper dictam licet accidens potest capi dupliciter. uno modo pro eo illo quod convenit alicui et non est de diffinitione quidditativa eius: et sic propria passio est accidens suo subiecto: et omne accidens comitatur est accidens suo subiecto: et omne inferius suo superiori. Et ita forte posset concedi quod proprie passiones entis accidunt enti et cuilibet inferiori ad ens capiendum isto modo accidens. Secundo modo accipitur accidens pro illo quod accidentiter perficit illud quod existit in se perfectum nec necessario consequitur ipsum: sed inest ei contingenter et sic sumitur quando dicitur quod accidens est quod adest et abest etc. Consequenter dico quod res aliqui venit de ratu talis. talis quod est firmus a. u. m. et ista est semper cum existentia actuali. Alio modo dicitur res a reos ris. etc. quod est opinio ris. Et sic omne quod est talis in esse obiectivo sicut omnes res mundi ab eterno fuerunt in esse imaginabili potest dici res. Et isto secundo modo accipiendo rem potest dici quod omnia creata et omnia creabilia ante mundi constitutionem essent res et quod forte et propter distinguantur realiter et sic de aliis. predicta divisionem ponit Scotus xxxv. di. pri. iniarum. Consequenter dico quod ens dividitur in ens simpliciter et in ens secundum quid siue in ens in potentia subiectiva et in ens in potentia obiectiva: et ista divisio est eadem cum precedente de modo quod addebat in secundo membro quod in esse imaginabili et non capio hic ens secundum quid ut sub se continet entia rationis siue relationis rationis et ficticia sed ut continet sub se precise illud cui non repugnat vix esse existentie. Et sic dico quod ens ut est subiectum metaphysice et adequatum obiectum intellectus nostri dicitur univocum de ente simpliciter et de ente secundum quid. saltem ad illa est univocum predicatum. Pro quo notandum quod secundum Scotum di. viii. pri. sententiarum et distinct. iij. eiusdem. Differentia est inter esse univocum predicatum et univocum predicari. Univocum enim predicatur universaliter quando conceptus illius quod predicatur est in se unus ex natura rei si sit res prime intentionis. Et hoc modo album dictum de ligno et lapide est predica-

tum vniuocum ⁊ vniuersaliter oīs predicatio accidētis de subiecto. Et
per oppositum illud dicitur equiuocum quod predicatur non sū vnita
tem conceptus. Et sic inter vniuocum ⁊ equiuocum non est medium. pa
tet clare ex rationibus ipsorum. Vniuoca enim dicuntur quorū nomē est
cōmune ⁊ ratio substantie est eadem. Equiuoca vero quorū nomen est
cōmune ⁊ ratio substantie non est eadem. modo habere eandem ratioē
⁊ non habere eandem rationem cum sint contradictoria nullo mō pos
sunt compati medium. Ex quo infero q̄ omne analogū vel est equiuocū
vel vniuocū. Vniuoce vero predicari est quando ratio seu diffinitio p̄
dicati includitur in ratōe seu diffinitione subiecti ⁊ hoc quiditatiue sic
q̄ non predicatur vt album de lapide nec vniuersaliter vt quodcūq;
accidens de subiecto siue propriū siue cōmune nec vt inferius de supe
riori nec vt genus de differentia: nec vt differentia de genere: nec vt mo
dus intrinsecus de eo cuius est modus intrinsecus: sed vt solus cōceptus
quiditatiue ⁊ qualitatiue pertinentes ad primū modū dicendi per se
predicantur. Alterius aduertendum q̄ duplex est vniuocatio vt ad
presens spectat scilicet vniuocatio transcendens ⁊ vniuocatio limitata.
Vniuocatio limitata est respectu alicuius predicati potētis predicari de
multis sū habitudine alicuius vniuersaliū a porphilio assignatorum: ⁊
istō modo ens nō predicat vniuoce de entibus sicut dicit porphilius.
Sī quis enim omnia entia vocet equiuoce inquit nuncupabit ⁊ non vni
uoce. vniuocatio transcendens est vnitas alicuius coceptus ex natura rei
potētis de multis generibus generalissimis predicari vel de vno gene
ralissimo ⁊ de aliquo q̄ non est in predicamento. Exemplum primi ut
ens: bonum: verum: relatio: absolutum ⁊c. dicitur vniuoca vniuocatione
transcendenti. Exemplum secundi ut iusticia: sapientia: dicuntur vniuo
ca vniuocatione transcendenti: nec requiritur ad hoc q̄ aliquod predica
tum sit transcendere quod predicetur de oībus predicamentis. s; sufficit
q̄ dicatur de aliquo predicamento vel de aliquo reponibili ⁊ q̄ non sit
per se in genere sicut est sapientia: iusticia: ⁊ sic de alijs. sic scotus. viij. disti.
pri. sniarum. Aduertendum ulterius q̄ ens capitur dupliciter
vno modo transcendentē: alio modo transcendentissime. Ens transcen
a iij

ens fuit ens me. & equum totum modum. hoc est quod non est ens
ens transcendentem. & uniuocum hoc est autem ens cui non repugnat nec se ipsum

identissime captum est equiuocum quacumque equiuocatione quod ut sic capis
ens est cōe ad ens reale: & ens rationis. & clarum est quod ut sic non dicit
aliquem conceptum unum: quia vel ille conceptus esset secluso opere in
tellectus vel non. si sic. ergo aliquid quod esset preter opus intellectus in
cluderetur quiditativē in illo quod non esset preter opus intellectus cu
iusmodi est ens rationis. Si non esset preter opus intellectus sed per op
intellectus. ergo aliquid quod est per opus intellectus includitur quidit
ativē in illo quod esset preter opus intellectus. quod videtur falsum. et
sic relinquatur quod ens ut sic tactū non est uniuocum. Predicta rō facit
mibi fidem & credo illam esse insolubilem. licet franciscus de mayronis
nitar eam soluere sed iudicio meo non soluit. Ens vero transcendens
captū est ens cōe ad deum & creaturā quod assignatur primū obiectum
nostri intellectus ex natura potētie. & primū obiectū voluntatis & primū
subiectum metha. & ut sic est uniuocum ad oē illud quod est secluso ope
intellectus collatiuo. ut sic est uniuocum ad dīas ultimas & ad pprias
passiones & breuiter ad oīa positiua ut dictū est. Vlex est tñ quod non
predicat uniuoce de ultimis differētijs & pprijs passionibus suis s; tan
tum de deo & x. predicamentis. Et de materia & forma fm scotum in. iij.
di. pri. iniaz. Et possz addi etiā quod predicat uniuoce de illis que directe
mediant inter ipsum & x. predicamēta. cuiusmodi sunt absolutum reso
ū. Et fm has diuisiones tu potes saluare oēs auctē ritates militantes cō
tra uniuocationē entis. Notandū vltēus quod ens diuidit in ens sim
plex et compositum. Simplex autē dicit multis modis. primo modo dī
simplex quod nō est cōpositū nec cōponibile. et isto mō solus deus dī sim
plex quod ē sūme simplex. Sūme enī simplex dicit quod nō est cōpositū nec cō
ponibile. Et isto modo oē aliud a deo diceret compositum ut composi
tio opponit simplicitate isto modo sumpte. Secundo modo dicit sim
plex quod non habet conceptum quiditativū et qualitativū et isto mo
do dicit simplex quod habet conceptum simpliciter simplicem sicut sunt
ens et passiones entis. modi intrinseci & oīs dīe vltimē: quia habent cō
ceptum simpliciter simplicem. Conceptus autē simpliciter simplex est
ille qui non est resolvable in alios conceptus simpliciter quorū quilibet
posset actu simplici dīstincte cognosci. qui fm scotum vel totaliter scitur

ens cōe ad deum & creaturā
ens transcendentem
ens uniuocum
ens simpliciter simplex
ens compositum

ens simpliciter simplex
ens compositum
ens simpliciter simplex
ens compositum

vel totaliter ignorat. qz non hz aliquid fm quod posset concipi et aliquid
fm quod possit ignorari. Et isti simplicitati opponit constitutio rei ex con
ceptu determinabili et determinatiuo. et loquor sp de conceptu obiectiuo
et non qualitatiuo quoz dria alias patebit. Tercio mo aliquid dicitur
simplex qz non est compositum ex re et re. cuius modi sunt oia accidentia. ma
prima. forma substantialis. angelus vel aia. licet tñ aliqui dicant angelum et
aiam habere materiam et formam: quod non credo verum loquendo de materia et for
ma physicali. sed ante ponunt ex genere et dria siue ex realitate potētia
li et realitate actuali. q̄ compositio non dicitur p̄prie compositio rei et rei: sed
magis realitatis et realitatis fm scotū in. ii. di. et in. vii. di. p̄i. sniaruz.
Et isti simplicitati opponit compositio materie et forme. Quarto mo
aliquid dicitur simplex qz non est mixtum et sic celum fm veritatē et quatuor ele
menta licet sint composita ex materia et forma sunt tñ simplicia. i. non mi
xta. s. isti simplicitati opponit mixtum. Ex predictis patet qz ex quatuor mo
dis iam dictis potest aliquid dici compositum vel constitutum ut patet con
siderati. Aduerte tñ qz duplex est compositio. s. cum his et ex his. vñ
sola constituta dicuntur composita compositione ex his. licet constituentia
possint dici composita compositione cum his. sicut materia et forma: sub
iectum et accidens: et accipio constitutionē limitatam: et sic dico qz omne
ens mundi creatum est compositum ex re et re vel compositione ex his vel
compositione cum his. extendēdo etiā compositionē ad compositionem es
sentialem que est materie ad formam et ad compositionē accidentalem que
est accidens cum subiecto: vnde licet angelus accidentia: materia prima
forma substantialis non sint composita compositione ex his: possunt tñ
dici composita compositione cum his. Remanet ergo solus deus non
compositus nec componibilis aliqua compositione. Rursus ens di
uidit in ens necessariū et in ens contingens. Unde illud dicitur necessariū
quod non potest non esse. Contingens vero quod potest esse vel non esse. In
uenio tamen duplex necessariū et duplex contingens. s. complexum et in
complexum. Necessariū complexū est quod non potest non esse verū sicut
sunt propositiones primi modi et secundi et sic de alijs. Contingens vero
complexū est quod potest esse quicquid verū et quicquid falsū sicut sunt propositiones de
materia contingenti. Necessariū autem incomplexum est quod non potest

non esse. 7 hoc dupliciter uel quantum ad esse simpliciter: 7 sic solus deus
dicitur necessarius qz est a se: 7 per oppositū illud dicitur contingens sim
pliciter loquendo quod est ab alio 7 pōt esse 7 nō esse. Necessariū uero
fm quid ē illud quod nō pōt non esse quantum ad esse fm quid. sicut sunt
oēs res mūdi que sunt possibiles. habuerūt enī ab eterno esse cognitum:
7 in aliquo piori nature ante determinatiōem diuine volūtatis 7 p con
sequens necessario sunt in tali esse: qz quod precedit determinatiōem di
uine volūtatis est necessariū. nec aliquid dicitur contingens ut opponit istī
necessitati. Ens ulterius diuiditur in ens independēs 7 in ens depen
dens. Ens independēs est deus qz a nullo est nec in genere cause efficien
tis: nec materialis nec formalis nec finalis ut ingenio se multuz deducit
scotus secūda dī. pī. sniarū 7. viii. eiusdē. Ens uero dependēs ē quod
ab alio est in aliquo genere cāe. Cum igitur oia alia a deo sint in genere
cause efficientis sequitur qz dependent. Sed dices si omnia dependent
ut tu dicis cum dependentia sit relatio: sequeretur qz saltem omnia alia
a deo essent ad aliquid quod videtur inconueniens 7 contra phūm. iiii.
metha. Respondetur qz argumētū ocludit qz oia alia a deo sunt ad alī
quid denominatiue: quia in oē ente fundatur respectus effectiuitatis seu
dependentie 7 illud concedo. Nec hoc negaret phūs sed nō pbat qz oia
sunt aliquid formaliter 7 quiditatiue sic uoluit negare phūs oia esse ad
aliquid. Sed tu dices iste respectus fundatus in creatura ad deum ter
minatus uel est res distincta a creatura uel nō. si non. ergo omnia sunt
ad aliquid essentialiter 7 quiditatiue ut videtur si sic: ergo creatura: pu
ta homo uel angelus poterit esse sine tali respectu 7 sic non dependebit
ad deum. pbatur secūda cōsequentia quia l3 posterius distinctū realiter
aliquando nō possit esse sine suo piori tamen vniuersaliter oē prius sic
distinctum potest esse sine suo posteriori. prima cōsequentia probatur qz
effectus formalis nō potest esse sine sua causa formali etiā per diuinam
potentiā: qz causalitas cause materialis 7 formalis dicūt imperfectiōez
7 sic semper in tali dependētia creatura nō esset dependens. Dico breui
ter cōformiter ad scotū prima dī. ii. sniarū qz talis depēdētia ē eadē rea
liter cū creatura 7 vniuersaliter oīs relatio sine qua uel sine cuius termi
no fundamentum non pōt esse talis: relatio idētificatur realiter cū suo

fundamento. Clarum est qz creatura non potest esse nisi depēdeat ⁊ nī
si deus sit. ergo creatura est realiter sua depēdētia. Et similiter dico de
depēdētia totius compositi essentialis ad suas partes: ⁊ de depēden
tia qua relatio dependet a fundamēto. Ex hoc infero qz capiēdo hoc
mō depēdētiā nulla creatura absoluta dependet ab alia cum etiā
in genere cause efficiētis creaturam absolutā possit deus seipso creare ⁊
conseruare. Deinde notandū qz fm bonetum in predicamētis ens di
uiditur in vnū ⁊ multa ⁊ etiā fm phūm vnū ut in predicto loco dicit bo
netus dicitur quicqz modis. primo mō dicitur vnum vnitate transcendē
ti et sic omnia de quibus ens transcendēter dicitur vniūce sunt vnum
īsta vnitate. secūdo mō dicitur vnū vnitate generica generalissima et sic
omnia vniūs predicamenti sūt vnū īsta vnitate. tertio mō dicitur vnum
vnitate spēi subalterne: et sic oīa dicuntur vnum īsta vnitate que sub ea
dem specie subalterna continētur. quarto mō dicitur vnū vnitate speciei
specialissime et sic oīa indiuidua eiusdē speciei specialissime sunt vnum
īstā vnitatē. quinto mō dicitur vnum vnitate numerali. vnde quanto vni
tas est superior tanto est minor fm doctrinā scoti in multis locis. vnde
maior vnitas p bonam cōsequentia infert minorem sed non minor ma
iorē licet stet cū ea. multa vero capiūt tot modis quot vnū ut clare patet
praticanti qz tot modis dī vnum oppositoꝝ quot modis dicitur et re
liquis et hec de primo articulo.

Quantum ad secundum articulū sunt septem ptiales articuli de
clarandi. in primo videbitur quid est idēptitas rōnis ⁊ eius
distinctionio. in secundo quid est idēptitas ex natura rei ⁊ eius
distinctionio. in tertio quid ē idēptitas formalis ⁊ eius distinctionio. i quar
to quid ē idēptitas realis et ei⁹ distinctionio. in qnto qd est idēptitas essentia
lis ⁊ eius distinctionio. in sexto qd ē idēptitas subiectiua ⁊ eius distinctionio. in
septio qd est idēptitas obiectiua ⁊ eius distinctionio. Juxta primū articu
lū sunt aliqua notāda. primo notandū est qz intellectus est duplex scilicet
a gens cuius est oī oīa facere ⁊ intellectus passiuus seu possibilis cuius
est oīa fieri. ut ait Aristot. iij. de aīa. et dico qz isti duo itellect⁹ sunt due
formalitates in aīa que ex natura rei distinguūtur: licet cum aīa sint idē
realiter. Notandum secūdo qz duplex est actus intellectus. s. rectus ⁊

collatiuus. actus rectus appellatur quo intellectus fert sup aliquā rem absolute. vt qñ intellectus intelligit rosam. Actus vero collatiuus appellatur quo intellectus rem intellectā comparat ad seipsam vel ad aliam.

Notandum tertio qd rō capif multis modis. Primo mō p diffinitionē sicut in diffinitione vniūcorū 7 equiūcorū capif. Et dicitur diffinitio rō que est indicatiua obiecti intellectus vel rōis. Secundo mō p ipsa vi vel potentia rōcinatiua siue sit intellectus siue volūtas que amat creaturam ppter deum. siue sit virtus imaginatiua que discurret circa pccularia. Tertio modo capitur p discursu rōis a pmissis ad cōclusionē quē dicitur actus collatiuus. Quarto modo forma dicit rō: qz est rō cognoscendi cōpositū 7 materiā. cognoscit nāqz materiā p analogiā ad formā primo phisicorū. De multiplici acceptiōe huius nois forma videbit in sequentibus. Istis p̄suppositis pono duas cōclusiones. Prima ē qd illa sunt idem 7 eadē rōe que hñt eūdē conceptū oīno indistinctum a pte rei. 7 ē indistinctum ex parte intellectus. vt hō ē idē sibi ip̄i. 7 oīa entia terēi modi p̄septatis 7 sic de alijs. Secūda cōclusio illa distinguūtur rōe qd distinguuntur p actū collatiuum intellectus precise. vt in oī p̄positiōe mundi i qua predicatur idē de seipso. vt subiectū 7 predicatū distinguūtur rōne: qz sicut cōtradictio fundata in entibus ex natura rei cōcludit distinctionē ex natura rei. ita cōtradictio fundata in entib⁹ rōis cōcludit distinctionē rōis. secūdo sequitur qd inter entia realia 7 rōis vt inter aīal 7 genus. similiter inter entia rōis inter se vt inter genus 7 spēm est distinctio rōis qz non sit nisi ex sola collatiōe intellectus: 7 accipio distinctionē rōis qd ē a potentia rōcināte 7 nō pro distinctione rōis que est a nā rōcinabili. Ex hoc p3 qd distinctio rōis ē respect⁹ rōis p actum collatiuum a potentia rōcināte cāus. Silt p3 qd illi qui respondent ad istud argumentū essentia diuina est cōicabilis paternitas ē incōicabilis. ergo essentia diuina 7 p̄nitas distinguunt aliter quā rōe. r̄idetur nāqz qd argumētum cōcludit qd distinguūtur plusq̄ rōe rōcināte. s3 non plusq̄ rōe rōcinabili. p3 inq̄ qd non est disputatio nisi ad vocē: qz nec itelligūt vi vocabuli distinctionis ex natura rei qz quod illi vocāt distinctionem rationis rei rationabiles formalizantes vocant distinctionem ex natura rei. 7 sic nō capio i cōclūsiōne mea distinctionē rōis que est p̄cise 7 solum a potentia rationante

Sed q̄ ista distinctio rōis sit ficticia pbat̄ ab aduersarijs nostris du-
pliciter primo sic. Ois distinctio nō vana sortit̄ robur 7 esse ex aliqua re
ergo ista distinctio rōis vel sortit̄ robur a re: 7 sic ē realis 7 nō rōis tantū
vt vsus es isto vocabulo rōis si non sortit̄ robur a re: ergo ē ficticia. Se-
cūdo arguit̄ ad idē sic 7 ē quasi cōfirmatio argumētī: q̄ intellectus intel-
ligens rē aliter q̄ sit ē falsus: q̄ si intelligat rē distinctā vel rē esse distinctā
7 non sit distinctio a parte intellectus false intelligit: igit̄ 2c. Respondeo
ad ista q̄ distinctio rōis sortit̄ robur a re. i. a non repugnātia rei ad sic
vel sic concipi. Ex hoc sequit̄ q̄ talis distinctio nou ē pura fictio. Ad
secūdum q̄ ē confirmatio dico q̄ intelligere rem aliter q̄ sit capitur du-
pliciter. vno mō intelligēdo ipsam nō eo mō quo ē non tū q̄ intelligatur
sub mō sibi repugnāti. vt intelligendo lineas q̄ vnitur materie sensibili
nō intelligēdo huius materiā nō repugnat linee. alio mō intelligēdo rē mō
repugnāti sue nature vt intelligēdo deū esse corporeū. Dico ergo q̄ ille q̄
intelligit rem aliter quā ē secūdo mō fallit̄: nō aut̄ primo mō sic in pposi-
to q̄ intelligunt̄ distincta fm rōem absq̄ habitudinē ad aliqua fm rem
distincta nō erit talis alietas. forte dicet alijs negādo istā distinctio-
nē esse aliā a distinctiōe ex natura rei: q̄ illa q̄ distinguunt̄ rōe distiguū-
tur ex natura rei. Cōtra hoc arguit̄ sic. si hoc esset vez sequeret̄ tunc q̄
illa q̄ essent eadē ex natura rei eēnt distincta ex nā rei. p3: q̄ formo istam
ppositiōem eadē ex nā rei sūt eadē ex nā rei. ibi ē distinctio rōis vt prius
dictū ē. q̄ idē positū in subiecto distiguūtur a seipso posito in predicato
ratione. Sed sequit̄ per te q̄ ista distinguūtur ex natura rei: ergo illa q̄
sunt eadē ex nā rei sunt distincta ex natura rei. qd̄ claudit contradictionē. 7
hec de primo p̄tiali articulo huius secūdi articuli p̄cipalis.

¶ Tantiū ad scōz articulū qui ē de idēp̄tate ex natura rei 7 ei?
distinctiōe sunt aliqua notāda: primo ē notādū q̄ res 7 ens quā-
tum ad p̄ns spectat cōsideratur dupl̄r. primo mō p̄ oī positiuo
q̄ ex natura rei ē extra nihil. 7 isto mō modi intrinseci 7 drie vltie dicū-
tur ens vel res. Alio mō magis stricte p̄ illo quod ē precise ens vel res
quiditatiue. 7 sic ens vel res dicitur precise de deo vel creatura de ab-
soluto 7 respectiuo: 7 de illis que sunt in recta linea predicamentali. 7 de
materia 7 forma vt dictū est superius ex intentione Scoti 7 isto mō nec

passiões entis nec mói intrinseci nec drie vltie dicunt res vel ens s3 solū dī
 cūt aliqd rei et nō res. fo mō capiēdo rez. Pro istis assignat vna regu
 la generalis. s. qñcūq3 aliqua ita se hñt q vñū est ens pprie accipiēdo rē
 7 aliud ē aliqd rei ei⁹ pñse n sūt oib⁹ mōis idē. ista regula p3 p istud pñ
 cipiū cōe qñ aliq sic se hñt q aliqd opetit vñi ex nā rei q nō opetit alteri
 talia distīguūt 7 si nō realiter saltē aliq alia distīctiōe. et sic nō sūt oib⁹
 modis idē. Secūdo notādū q i diuis qdupla ē drie nō idēptitatis. pñā
 est iter qditatez seu essentia 7 modū intrinsecū: 7 ē iter ipsos modos intrin
 sicos. fa ē inter attributa. s. inter scia3 et sapia3. silr iter itellectū et volū
 tatē si cas est attributa noiari q2. xxvi. di. pñ. Inia3. dicit doctor q itelle
 ctus 7 volūtas nō sunt pprie attributa sicut bonitas et iusticia. Silr iter
 volūtōez 7 itellectōez. tertia est inter notōes. s. inter spirari 7 dīce3: q2 dī
 ce3 est respect⁹ pñs ad filiū: 7 spirari pñs 7 filij ad spm scū3. qñta est iter
 essentia 7 relatōes: et ē inter essentia et attributa. Et poss3 addi qñta q ē
 inter cōstitutū et cōstituentia. Tercio notādū est q accipiēdo ista p
 prie. s. subām naturā essentia qditatez seu formalitatez hñt ordīnez inter
 se. nā oīs essentia est qditas seu formalitas. s3 nō extra vt p3 in diuis. et
 oīs nā est essentia et nō ecōuerso: q2 multe sunt spēs q sunt essentie cū dīf
 finiātur 7 tñ nō sunt nā cū nō sint pñcipiū pductiū alic⁹ forme absolu
 te: vt sunt respect⁹: 7 oīs subā est natura s3 nō ecōuerso: q2 qualitas est na
 tura 7 tñ nō est subā pprie accipiēdo subām. Circa qd est notādū q q
 ditas sūpta cū mō dī. pprie essentia: denudata a mō dī qditas. Quar
 to est notādū q formalitas capiē trib⁹ mōis. pñmo mō large: 7 tñ sic dīf
 finit. formalitas est aliqd reptū in re ex natura rei qd non o3 sp itellectū
 mouere dūmodo possit terminār. dī reptū in re pp figmenta. dī ex na
 tura rei ppter relatōes rōis. dī q nō sp o3 mouet itellectū dūmō possit
 terminare pp relatōes reales q dīcunt formalitates: tñ itellectū mouet
 non pñt. cū3 idē3 sit mouet itellectū 7 cāre ptialiter itellectiōez p spēs
 sui. mō dīctū est nunc q relatōes nō sunt pductiue alicui⁹ forme absolu
 te: quare zc. Et isto mō capiēdo formalitatez omne illud qd est extra ni
 hil dī formalitas: cuiusmodi sunt modi intrinseci drie vltie. et sic de alijs
 et sic formalitas est cōis ad realitatez et qditatez. Secūdo mō capiē forma
 litas pprie: et sic formalitas dī de oī eo q est ens qditiue. et de oī eo

quod est aliqd entis pterq̃ de mōis intrinsecis. et isto mō formalitas cō
 uertit cū realitate obiectiua: nec dīor est ea s̃z ralitas obiectiua et forma
 litas isto mō sūt cōiores qditate. et sic accipim⁹ formalitatē euz loq̃mur
 de distinctione formali. Tercio mō capīt formalitas strictissime p illo qd
 p̃dicat qditatīue de aliquo vel de quo aliqd qditatīue p̃dicat. ⁊ isto mō
 formalitas ē minus cōis q̃ realitas: s̃z conuertit cū qditate. Et l̃z drie indi
 uiduales dicātur formalitates capiēdo formalitatē duob⁹ primis mōis
 non tñ sunt formalitates capiēdo tertio mō. ⁊ ista diuīsiō est necessaria
 cuilibet formalizati. Et qz ibi tactū est de qditate. iccirco notādūz q̃
 quiditatiū d̃r sex modis. primo mō essentialiue. ⁊ sic illud d̃r qditati
 uum q̃ dicit totā essentia alicuius. et sic spēs specialissima d̃r esse qdita
 tiuū. cū fm porphiriū dicat totā essentia indiuiduoz. Nolo tñ dicere
 qui indiuiduū includat intrinsece triam indiuiduale vltra nām specificā
 sed volo sic intelligere q̃ species dicit totā essentiam indiuiduoz: ita q̃
 indiuidua nullū predicatū quiditatiū addunt vltra p̃dicata cōia natu
 re specificē qditatīue ⁊ essentialiter in ea inclusa. secūdo mō aliqd d̃r q̃
 ditatiū cōstitutiue. ⁊ sic illud d̃r qditatiū qd intrinsece cōstituit aliquā rē
 vt materia ⁊ forma phisicaliter: genus ⁊ tria methaphisicaliter loquen
 do. tertio mō dicit aliqd quiditatiū specificatiue: ⁊ sic illud dicitur
 quiditatiū quod vltimo ponit rē in esse specifico. sicut est differētia spe
 cifica. quarto modo dicitur quiditatiū representatiue. ⁊ sic illud quod
 est representatiū alicuius essentie: siue sit actus intelligēdi siue spēs itel
 ligibilis dicit quiditatiū isto mō. qnto d̃r qditatiū indicatiue. et sic il
 lud d̃r qditatiū q̃ essentia indicat ut diffinitio. sexto mō d̃r qditatiūz
 p̃dicatiue. et appropriate: ⁊ sic illud p̃cise q̃ p̃dicat ingd d̃r qditatiūz
 Et posset addi septim⁹ mod⁹ l̃z iproprius q̃ aliqd d̃r qditatiū cōsecuti
 ue ⁊ isto mō pprie passiōes cōntes essentia possent dici qditatiue. His
 notatis pono. x. cōclusiones prima ē ista. illa sunt idē ex nā rei de quib⁹
 duo p̃dicata opposita secluso ope intellect⁹ colatiuo vificari p̃nt vt hō ē
 hō. sor. ē sor. fa cōclusio illa distinguūt ex nā rei siue medialiter de qb⁹ seu
 inter quoz extrema duo contradictoria secluso ope intellectus verificari
 possunt sic se habent diffinitio ⁊ diffinitum qz seclusa opere intellectus
 diffinitio est saltem cōstitutua diffinitū vero non. totum etiam ⁊ partes

loquēdo de toto methaphisico ⁊ de toto phisico. qz certū ē qz fm viā do
ctoris totū phisicū ⁊ sue ptes distinguūt realr ⁊ plusq; ex nā rei. Totū at
methaphisicū qd nō cōponit ex re ⁊ re. s; ex realitate ⁊ realitatis distin
guīt ex natura rei p̄cise a suis ptribus sic qz nō realr. Totū. n. secluso ope
intellectus dī cōstitutū. ptes nō. Cōstitutū aut ⁊ nō cōstitutū cōtradīcūt Sīl
supius p̄ter opus intellectus est multiplicabile ī plura. īferius vero non.
multiplicabile ⁊ nō multiplicabile cōtradīcūt. Sic ēt ī dīuis distinguunt
eēntia dīna ⁊ relatio puta p̄nitas. qd pbat Scotus. ij. dī. i. īnīaz. quia
eēntia dīna est cōicabīl tribus psonis. p̄nitas nō. p̄ cōicat eēntia filio p
generatiōem. ⁊ tñ nō cōicat sibi p̄nitatē. ergo o; qz sit aliqua dīstictio an
oēm actū intellectus collatiūā iter eēntia dīuina ⁊ p̄nitatē. Sīl argueret
qz p̄ ⁊ filius cōicat eēntia spūi scō ⁊ tñ nō cōicat sibi suas notiōes. s. p̄nī
tatē ⁊ filiatiōem. Nolo tñ dīcere qz eēntia dīna nō. dīstīguīt plusq; ex na
tura rei a relatiōib; ī dīuis: qz etiā dīstīguūt formalr vt dīcet postea
Hac ēt dīstīctiōe dīstīguīt modus īntrīsec⁹ ab eo cui⁹ ē mod⁹ sicut
fīnitas ab huānitate īfīnitas a dīuīnitate. Est at modus īntrīsec⁹ s; s;
scotū. viij. dī. p̄mī īnīarū q additus alteri nō variat rōnez formalē cōsti
tuti p̄ ipm vel remotus ab illo. i. q de se nullā rōem formalē dīcit. Mo
dus enī īntrīsecus ē īncōceptībīl p̄ se: qz nō cōcipit nisi cū illo cui⁹ ē mod⁹
Et dīcūt alīq qz dī modus īntrīsec⁹ ex eo qz nō ītrat rōem formalē illius
cui⁹ ē modus īntrīsecus. nec d; p̄p̄ie cōcedi qz dīstīguīt a tali re forma
liter. Modi īntrīseci fm aliquos sūt īfīnitas. necessitas. eternitas ⁊ exī
stētia. s; eē exīstere vīdeat eē de cōceptu formalī ⁊ qdītatīue. īn p̄mō mō
dīcēdī p̄ se de deo p̄dīcet fm doctore īn scdā dī. p̄i. In creaturis sūt
modī īntrīseci actus ⁊ potētia cōtīgētia. īntensīo ⁊ remissīo. exīstētia. ⁊ sic
de alīs. Istī modī opponūtur īter se: qz vnus alterī sicut īfīnītū fīnītū.
cōtīgēs necessario. ⁊ sic de alīs. oēs īstī modī īntrīseci nec ītrat qdītatē
nec dīfferūt ab ea formalr posītiue s; bñ negatiue hoc ē qz nō sūt de rōe
formali īp̄s qdītatīs quoz sūt modī īntrīseci. ⁊ tales modī reducunt ad
illud genus ī creaturis cui⁹ ē sua qdītas. Lādolphus tñ ī suo p̄mō īn
p̄logo tenet opposītū cū quo mltī tenēt qz modus īntrīsecus ē īdē formalr
cū illo cui⁹ ē modus īntrīsecus. v; cōstituti p̄ ip̄s. ⁊ exēplīcat de īfīnī
tate qz ē modus īntrīsecus dī ⁊ de qdītate seu de rōe qdītatīua īp̄s

rōem qđitatuā sicut ⁊ dīa tñ valde differunt vt dictū est. Secdo differūt
modus intrinsecus ⁊ dīa: qz mod⁹ intrinsecus variat solum rōem qđita
tuā. accipiēdo rōem qđitatuā p̄ ceptu qđitatuū illi⁹ cui addit siue
contracti p̄ ipm. Dīa vō variat rationem qđitatuā ⁊ formalem: ⁊ sic i
telligit dictum scoti q̄ modus intrinsecus est q̄ additus alteri non variat
rōem formalem. Non. n. dicit q̄ non variat rationem qđitatuā sed for
malē: qz qđitatuā bene p̄t variare: vt p̄ de finitate ⁊ infinitate q̄ variāt
rationem seu conceptum qđitatuū ipsi⁹ entis. Que dīa sit inter rōem q̄
đitatuā solum ⁊ qđitatuā ⁊ formale simul forte alias diceret. solū istud
dico p̄ nunc q̄ ratio qđitatuā ⁊ formalis conuenit solum speciei siue spe
cialissime siue subalterne: ⁊ oīs ⁊ sola talis ratio d̄ h̄re genus ⁊ dīam
ipsā constituentem. vt p̄ p̄porphiliū in p̄dicabilib⁹. Ratio vō qđita
tuā p̄t conuenire oīb⁹ alijs h̄itib⁹ conceptum cōem qđitatuū ⁊ p̄prium
qualitatuū. Et sic ratio qđitatuā est q̄ dat p̄ priora q̄ sunt de essentia
diffinitis: ⁊ sic p̄ secūda dīa inter modum intrinsecum ⁊ dīam. Ex p̄
dictis infero q̄ qđitas ⁊ eius modus intrinsecus ⁊ modi intrinseci adin
tice ⁊ oīa q̄ sunt in recta linea p̄dicamētali distinguūt ex nā rei abinuiē
Et similiter eius a deo ⁊ creatura ⁊ breuiter quodlibet constitutum a suo
constitutiuo. omnia enim ista distinguuntur secluso opere intellectus et
non distinctione reali proprie capiēdo distinctionem realem. ergo alē
qua diffinitione media inter distinctionem rationis et realem isto modo
sumptam. Hanc distinctionem mediam voco ex natura rei. que vt pa
tet ex vi vocabuli nisi a proteruo negari non potest. licet distinctionem
inter modum et quiditatem. franciscus modalem appellauerit tanquam
a denominatione imperfectiori et ignobiliori. Sed contra istam di
stinctionem ab aduersarijs nostris arguitur sic. Vel distinctio ex natura
rei est preter opus intellectus vel per opus intellectus. si solum per opus
intellectus ergo est distinctio rationis solum per vos qui sic diffinitis di
stinctionem rationis. Si est preter intellectum ergo est distinctio rea
lis quorum vtrumq̄ negastis. dico q̄ distinctio realis pōt capi duplici
ter. vno modo large pro omni distinctione que est secluso opere intelle
ctus. Et sic inter distinctionem rationis et distinctionem realem non est

b2

distictio media. 7 sic dico q distictio ex natura rei e realis isto mo capiē
do distictioem realē. Alio mo capif distictio realis pprie q est iter rer 7 rē
7 sic dico q iter distictioez realē 7 distictioem rōis est distictio ex nā rei
media 7 formalis. ex hoc pz q distictio ex natura rei est respect⁹ q orif
ex pprijs rōibus formalib⁹ terminoz secluso quocūqz actu potentie colla
tiue. 7 hec de secūdo articulo hui⁹ secūdi articuli principalis.

Etantū ad tertiū articulū in quo vidēdū est de idētitate 7 di
stinctōe formali sūt aliq notāda. Primo notādū ē q formalitas
venit de formali 7 formale de forma. forma at dī multiplī. v.
no mo dī forma put est altera ps opōiti 7 hec appellat forma ptis. alio
mo pōt accipi p forma toti⁹ v. p tota ipsa nā abstractiue sūpra sicut hūi
tas dī forma toti⁹ nō p iformatōez materie s; ex qua suppositū ē qdita
tine hō. forma primo mo dī ē p se termin⁹ formalis gnātiōis. s; forma
fo mo dicta ē termin⁹ p se prim⁹ 7 adequat⁹ ipsi⁹ met gnātiōis. alio mo dī
forma de oī sba in materiali eo mo quo de⁹ 7 intelligētie dicunt forme.
alio mo accipit p forma accidētali. alio mo accipit p quacūz rōe sub q ex
natura rei aliqd pōt accipi. Et ab ista forma vltio mo sumit formalitas d
qua hic itendim⁹. vñ l; ab vtraqz forma pportionalr noiet formalitas
nō tñ sic intendim⁹ hic de ea. iō formalitas hic intenta nihil aliud ē q rō
obiectāl sub qua vnaqz res accipi pōt ex natura rei 7 dī formalitas a
forma isto mo pp similitudinē quā h; cū forma primo mo 7 fo mo dicta.
qz sicut forma illis duob⁹ moīs capta est rō agnoscendī rē c⁹ est. ita etiā
forma vel formalitas hoc vltio mo dicta. Secūdo est notādū q hec dictō
formalr est mōlis dictio adverbialis 7 determinatiua. 7 sūtur. v. moīs.
vt ait francis. i primo dī. viij. primie trib⁹ moīs sūtur: vt dicūt determīa
tionez copule ppōnuz primū moī dicendī p se. vt cū dī primo mo hō for
maliter est aīal. fo mo formaliter est rōnabilis. tertio mo hō formaliter ē
aīal rōnale. quarto mo sūit formaliter ut notat formā vel determinatiōem
alicuius p denotiatiōem intrinsecā ipm denoiantē ut hō formaliter ē risibi
lis. hō formaliter est alb⁹: 7 sic de alijs. quito notat actū uel opatiōez quo
vel qua qs agit uel patit vel opat. vt cū dī petrus intellectōe formaliter
intelligit visione formaliter videt 7 sic de alijs. Tertio notādū q quadru
plex est predicatio prima est qditiua 7 formalis ut est prim⁹ modus

dicendi p se. 7 hec h3 quatuor grad^{us}. prim^{us} est grad^{us} qñ p se sup^{ius} iqd
p^{re}dicabile p^{re}dicat de suo p se inferiori: vt qñ ens p^{re}dicat de deo 7 creatura
vel gen^{us} de sua p^{ro}pria sp^{eci}e. v^{el} sp^{eci}s de suo p^{ro}prio individu^o. Sc^ond^{us} grad^{us}
qñ p^{re}dicatū intrinsecū dīcēs quale p^{re}dicat de illo cui ouenit intrinsece. ut dīa
de diffinito: vel mod^{us} intrinsec^{us} de cōstituto p ipm fin illā opīnīōez quā su
per^{ius} recitauī p^{re}cedēti articulo. Exēplū primī mēbri h^{oc} sc^ondi grad^{us}. vt hō ē
rōn^{alis}. exēplū sc^ondi vt deus est īfīnītus vel e^{ss}entia diuina ē īfīnīta. Notau
dū tñ ē q^{uod} rōnale sūtūtur dupl^{iter}. vno mō vt cōstitūt tanq^{uam} p^{ro}formali: nec īsto
mō dīcīt aptitudīnē. s3 ē dīa vel tenēs modū dīe. Alio mō vt dīcīt ap
titudīnē rōcīnādī: 7 sic est p^{ro}pria passio: nec īsto mō facīt p^{re}dicatōem qdī
tatiuā: qz nulla aptitudo p^{ro}inet ad primū modū dīcēdi p se. P^{re}dictaz
dīstīnctōem ponīt frāciscus sup^{er} poz. ca. de dīa. Terti^{us} grad^{us} ē qñ tota
rō intrinseca p^{re}dicat de suo cōstituto: vt qñ dīffīnītō p^{re}dicat de dīffīnītō. vt
hō est aīal rōnale. Quart^{us} grad^{us} est qñ idē p^{re}dicat de seīpso. vt hō est hō
Et capīt hīc p^{re}dicatio qdītatiuā vt dīstīgnīt cōtra p^{re}dicatōez īn qua p^{re}di
cat alīqd extraneū: qz vt dīcīt bonet^{er} hec p^{ro}pō hō ē hō non ē p^{ro}prie qdīta
tiuā p^{re}dicō: qz nīhīl idē oīode ē de qdītate sūīp^{ro}p^{ri}i. s3 large est qdītatiuā
p^{ro}ut dīstīgnīt cōtra denotatiuā: 7 īstī quatuor grad^{us} faciūt primū modū
dīcēdi p se. Assignāt ēt alī tres ab Arīsto. p^{ri}o. posterio^{res}. Et sic secūdu^s
mōus dīcēdi p se ē qñ p^{ro}pria passio p^{re}dicat de suo subīecto. 7 īste mōus
h3 duos grad^{us}. prim^{us} ē qñ adequāta passio p^{re}dicat de suo a deq^{uo} s^{ub}o
p^{ro}prio vt hō est rīlībīl. sc^ond^{us} grad^{us} ē qñ passio adequata sup^{er}iori de per
se inferiori ad s^{ub}īn p^{re}dicat. vt sor. est rīlībīlis. tertīus mod^{us} nō ē p^{re}dicā
dī s3 e^{ss}endī. 7 īsto mō oīa p se sūt q^{uod} p se 7 nō īn alīo exīstāt sicut deus ēt
oēs p^{ri}me s^{ub}ē: qz nullo mō sūt. Quart^{us} mōus dīcēdi p se ē qñ effectus
formalis p^{re}dicat de sua cā formali. vel qñ actus p^{ro}flūēs. i. p^{ro}grediens a cā
formali dī de effectū formali mediāte cā formali: vel qñ effect^{us} p^{re}dicatur
de suo īmediato p^{ri}ncīpio p^{ro}ductio. Exēplū primī vt hō albedīe ē albus.
Exēplū sc^ondi vt albū albedīe dīsgregat: calidū calore calefacīt. Exēplū
tertī intellectus ītelligīt: volūtas vult. 7 sic de alīis. S3 hīc īsurgunt
due dīffīcultates p^{ri}mo ē īn quo mō dīcēdi p se sūt p^{ro}pōes īn qbus p^{re}di
cat p se inferiora de sūis sup^{er}ioribus. vel passio inferioris de sup^{er}iori ad
s^{ub}īn talis passīōis. Dīco breuīter cōtra multos q^{uod} tales p^{re}dicatōes nullo

mō sūt p se. l3. n. tales indiffinīte vel pīculares sint necārīe nō tñ sūt p se
 pbat̃ dupl̃r ex itentīōe pī. pīmo. qz dīcīt phūs qz ppōēs p se nō ouer
 tūt qd nō d3 intelligī qz nō ouertūt absolute cū ouersio sūt adequata pas
 sio ppōīs saltē cathegreū. s3 d3 itelligī qz nō ouertūt ī alias ppōēs p se. s3
 ista ē p se hō ē aīal. g. ista nō erīt p se aīal ē hō. 7 idē ē iudiciū de oībus
 alijs talib. Secūdo pbat̃ qz dīcīt phūs qz p se infert de oī. ita qz a ppōē p
 se ad ppōēm de oī est bona cōia. ergo si ista eēt p se aīal est hō ista eēt bo
 na cōia aīal est hō. ergo oē aīal est hō. cōis falsū. ergo illud ex quo seqtur
 v3 qz ista sūt p se aīal ē hō: 7 idē dīco de ista aīal ē risibile 7 de oībus ta
 libus. Secūda difficultas ī quo mō dīcēdī p se sūt iste ppōēs. hō alb⁹
 est hō albus. hō albus est hō. hō est hō albus 7 siles. Rñdeo breuiter qz
 nullo mō sūt p se. p cui⁹ declaratiōe ampliori noto tres regulas optīas q̃
 hñtur a scoto ī pīmo dī. n. ī mā de ppōē p se nota 7 ī tertiō dī. 3. pī
 ma regula ē qz de rōe ī se falsa nīhil vē 7 affirmatiue p̃dicat̃. nec īpā d̃
 aliquo p̃dicat̃. īmo nec īpā de seīpā met. Istā. n. nō est vera hō est hō īr
 rōnalis. hō īrrōnabil ē aīal. hō īrrōnalis est hō īrrōnalis. neutra illaz est
 vera: 7 sile est iudiciū de oībus alijs. Secūda regula est qz de illo qd est
 ī se ens p accēs nīhil p se p̃dicat̃ nec de aliquo īpā p se p̃dicat̃. īmo nec
 idē de seīpso. Neutra enī istaz est per se. hō quātus ē hō. sor. est hō quā
 tus. hō quāt⁹ est hō quāt⁹. Tertia regula est qz de oceptu p accēs sine o
 tīgenti nīhil necessario p̃dicat̃. nec īpse de aliquo nec idē de seīpso. Ex
 emplū hui⁹ regule est cū homo nīger dīcat oceptū otingenter vnus nulla
 istaz est necessaria. hō nīger ē hō. homo ē homo nīger. hō nīger ē homo
 nīger. pīma regula sic posset p̃suaderī. 7 breuiter: qz si ista esset vā hō īr
 rōnalis est hō īrrationalis. de qua magīs vī: tūc ex vero sequerēt falsū.
 pbat̃ sic: qz bene seqtur homo īrrationalis ē homo īrrōnalis. ergo hō
 īrrationalis est homo. a pte ī m do ad suū totū. Et vltra hō est homo
 īrrationalis p ouersionē. 7 vltra ergo homo ē īrrōnalis 7 īrrationale est
 homo. s3 oīa ista sūt falsa. ergo 7 ista p̃positio ex qua oīa ista illata sequū
 tur. s. homo īrrationalis est hō īrrōnalis est falsa qd ē p̃positū. secūda et
 tertia regula sūt pbat̃ p p̃bationē tertiē. qz si ista esset necārīa vel per se
 homo nīger est homo nīger. Et necārīo seq̃retur otingens qd est falsū vt p
 batū est ī sequentijs. pbat̃ tñ cōia: qz bene seq̃it̃ homo nīger est hō

niger. ergo hō niger est hō. a parte in mō ad suū totū. ⁊ ultra ouertendo
ergo hō est hō niger: ⁊ ultra ergo homo ē niger a pte in modo ēt ad suū
totū. oēs iste ppositiones illate sunt exigentes. ergo ⁊ ista homo niger est
hō niger ē exigens ⁊ p oīs non necessaria nec p se. ⁊ intelligo p se primo
mō vel secūdo modo dicendi p se. ⁊ sic manēt regule infallibilr vere. ⁊ si
arguat q in ista homo niger est homo niger. homo albus ē homo alb²
q ibi ē predicatio eiusdē de seipō. ergo tales ppositiones sūt p se necērie
Dico breuiter q qñ dicimus q pdicatio eiusdē de seipō ē p se ⁊ necessa
ria. intelligendū est de predicatione in qua non predicatur ens p accūs
vel non subiicitur ⁊ sic patet ratio ad difficultatem. Secunda predi
catio est formalis predicatio denominatiua. ⁊ hec habet quatuor grad²
primus est quādo dīa predicatur de genere contrahibili per eā vt aīal
est rationale. ⁊ quādo modus intrinsecus predicatur de suo contracto vl
contrahibili. vt cum dicitur ens est infinitum ⁊ sic de alijs. Et si dicas
q hic videtur contradictio quā superius dictum est sustinēdo opiniōē
landulphi q quādo modus predicatur de eo cuius est modus est predi
catio quiditatiua. hic dicitur q est predicatio denominatiua. igitur ic.
Respondeo ⁊ dico q non est contradictio quā superius dicitur q talis
predicatio est quiditatiua si modus predicatur de constituto per ipsum
cum sit de essentia ipsius fm landulphum. hic dico q est predicatio de
nominatiua: quā predicatur non de constituto sed de contrahibili per
ipsum. sicut refert dicere homo est rationalis ⁊ animal est rationale. cuz
prima sit quiditatiua ⁊ secunda sit denominatiua. ita etiam refert dice
re deus est infinitus vel essentia diuina est infinita. ⁊ ens est infinitum.
quā dico consequenter q due prime sunt quidatiue. secunda autē non
sed denominatiua tātum. Secundus gradus denominatiue predicationis
est quando propria passio predicatur de suo subiecto. Et iste grad²
est secundus modus dicendi per se. Et est sciendum q propria passio
cum sit eadem res cum suo subiecto fm scotum ⁊ suos sequaces est redu
ctiue in illo genere seu predicamento in quo est suum subiectum per se.
Tertius gradus predicationis denominatiue ⁊ formalis est quādo effe
ctus formalis denominatiue predicatur de sua causa formali. vt ho
mo nigredine est niger. vel quando actus profluens a cā formali dicitur

b iij

De effectu mediāte cā formali. vel qñ effectus dñ de suo immediato principi
 pio pductiuo. 7 iste grad⁹ ē quartus modus dicēdi p se. Quart⁹ gradus
 p̄dicatōis denotatiue formalis est qñ accūs p̄dicat de suo sbo: 7 p̄t fieri
 ix. mōis: posito q petrus sit s̄bm in oibus hīs. dicēdo petrus ē bicubitus
 albus. p̄r. agens. patiēs. calciat⁹. 7 sic de alijs. 7 iste gradus ē de peracci
 dēs. Tertia p̄dicatio ē idēptice idēptica 7 hec ē qñ utrūq; extremū est for
 maliter infinitū vel alterū ē tantū formaliter infinitū vel pmissiue. exēplū
 primū vt eēntia diuina ē bonitas: eēntia diuina ē iusticia: 7 sic de alijs. exē
 plū secūdi: eēntia diuina est filiatio. eēntia diuina ē p̄nitas. 7 sic de alijs. ex
 emplū tertij vt p̄nitas est emptitas. hūanitas est emptitas 7 sic de alijs.
 Pro quo notādū ē q iste p̄dicatōes si sūt v̄e debēt p̄dicat⁹ cōcretū de cō
 creto. vel abstractū de abstracto 7 n̄ cōcretū de abstracto nec abstractū
 de cōcreto. Maxie si talia cōcreta sūt adiectiua. Ista. n. cōcedit eēntia di
 uina ē generatio. tñ ista nō cōcedit eēntia diuina generat vel generat s̄m
 m̄ḡm finalē. v. di. pri. Sup quo v̄bo dat a scoto pulcherria rela q qñ
 s̄bm est vltia abstractōe abstractū 7 p̄dicatū ex sua rōe formali nō ē aptū
 natū p̄dicari nisi formaliter ppō nō ē vera nisi sūt in prio mō dicēdi p se
 rō est qā s̄bm 7 p̄dicatū mōs dicēdi oppositos dicūt sibi incōpossibiles.
 vñ de talio subiecto sit vltiate abstracto n̄ pōt vere p̄dicari nisi p se pri
 mo mō vel idēptice. hāc ppōem declarat scotus sic. Videmus. n. q i sub
 stātijs siue in p̄dicamēto substātie ē vna abstractio tātū. s. qd̄itatis a sup
 posito pprie nature: qā subē nō sūt nate cōcernē aliqd alteri⁹ nature. ideo
 prima ibi abstractio maxia ē abstrahēdo naturā hūanā a suppositis q
 vere sūt illius nature sicut abstrahit cū cōcipit hūanitas nō remāet vlti
 us alia abstractio. 7 iō istud vt sic cōceptū ē p̄cise ip̄mmet: qā cuilz ali ex
 traneū ē. sicut dicūt Auicēna. v. metha. q equitas ē tātū equitas 7 nihil
 aliud. In accidentib⁹ at quāto plura p̄nt cōcernē tāto plures possūt fie
 ri abstractōes. vnde qā accidentia absoluta cōcernūt duo. s. supposita al
 terius nature 7 indiuidua nature pprie l3 a suppositis alterius nature
 abstrahātur tñ cōcernūt indiuidua pprie nature sicut albū cōcernūt lignū
 7 hoc albū siue hāc albedinēz 7 illā: 7 iō p̄nt ibi fieri due abstractōes. s.
 accidentis a subiecto puta albedinis a ligno 7 vltia alā. s. quiditatis a
 supposito vel singulari puta albedinis ab hac albedinē: 7 illa q sūt idē

uidua sua. Et hac circūloquimur p albedicitatē vel p hoc qd dicimus quī
 ditas albedis: 7 ista non concernit aliquod subiectū nec suppositū eius
 dem nature nec alterius in relatiōibus ēt que plura discernunt adhuc plu
 res pnt fieri abstratiōes. Lōcernit. n. relatio suū pprūz idiuiduū funda
 mentum 7 subiectū. 7 fm hoc pnt ibi fieri tres abstratiōes. vna relōis
 a subiecto. 2a relōis a fundamēto. tertia qdītatis a supposito. 7 iste ab
 stratiōes sic se hnt qz l3 abstractio fiat a posteriori 7 extrinseco nō tñ a
 priori 7 intrinseco. exēplū hoc secretū qd ē cā dī de igne qd generat calorem
 in ligno. s3 abstrahendo a sbo remāet adhuc secretū ad fundamētū. pu
 ta si dicat potentia cādi calorem. Calor. n. ē p. tentia cādi calorem non
 tñ ignis ē potentia cādi. Adhuc pōt fieri abstractio vltior ad primū
 genus: puta si dicat cālitās: 7 tūc nec ignis nec calor recipit p̄dicatōē ip
 sius tñ hec cālitās est causalitās. Alia abstractio qualis ē in substantiis
 est p hoc qd dicim⁹ quiditas cālitatis 7 hec de nullo alio predicat. Ex
 predictis apper q sit vltia abstractio cuiuslibet rei qz qdītatis absolute
 sūpte ab oī eo qd ē quocūqz mō extra rōem qdītatis in qua qdē abstracti
 one nō aliud inuenit seu intelligit precise re vel rōe nisi qd est ipsius qdī
 tatis. Et dicūt quidā q termin⁹ vltiāte abstract⁹ in ppōe subiect⁹ includit
 vnū sīca hecōrema. puta inquātū vel formalr primo mō vel qdītatiue
 vel idēptice 7 sic de alijs. Circa aliū terminū ppōis doctoris. s. qz ptūm
 de quocūqz predicat nō pōt predicari nisi formaliter. Notādum ē qz sub
 stantiua vōia pnt dupliciter predicari in diuis qñqz formaliter vt deitas
 est deitas. qñqz p idēptitatē vt deitas est sapia. s3 adiectiua si predicant
 de necessitate formaliter 7 denominatiue formaliter predicantur: 7 hoc
 quia sunt adiectiua: nam ex hoc qz adiectiua sunt significant formā per
 modū informātis. Et ideo de nullo vere dicunt nisi quod se habet per
 modum informantis de quo v3 formaliter dicuntur. talia sunt nō tantū
 adiectiua nōia. sed oīa participia 7 verba. Semp enim in suo modo si
 gnificandi includūt adiacentiā 7 modū formale respectu alicuius talis
 suppositi: 7 ideo predicantur quasi fm modū dicendi per se. quod ergo p
 dicatur idēptice est ipsa predicari modo opposito suo proprio modo
 dicendi vel predicādi. His intellectis p3 maior ista absūpta: qñ subiectū
 est abstractū vltimate itaqz est abstractū ab oī quod est extra rōem; et

et predicatum non potest predicari ex ratione formali nisi formaliter et modo inherens siue quasi inherens istud predicatum non potest vere dici de illo subiecto nisi per se primo modo: quia istud predicatum precise natum est formaliter predicari. ideo non potest saluari veritas propter idemnitatem tantum: quia subiectum est vltima et summa abstractio ne abstractum: ideo non potest stare pro aliquo qualitercunque alio a se. sed precise pro se formaliter. Et ideo oporteret quod sua ratio precise formaliter esset idem illi predicato quod non posset esse nisi illa ratio precise includeret predicatum. patet ergo propositio: et si fiant sille primi expositio rij vel aliqui alij debent solui per artem datam in primo priorum. videlicet quod maior vel minor reducatur ad propositionem de omni si sint affirmatiui vel de nullo si sint negatiui. Quarta predicatio est tantum essentialis. et ista est tantum in diuinis quam ponit hilarius de trinitate. et est ista in qua denotatur substantialitas et origo vt filius est de essentia patris per se essentia vel suba denotatur substantialitas et per se patris origo. Si queras an ista sit essentialis filius est de essentia vel filius est essentie. Ad primam respondetur secundum scotum di. v. pri. sententiarum quod non proprie dicitur aliqua persona esse de essentia absolute sed addendo cum suba personam aliquam originantem bene dicitur quod aliqua persona originata est de suba illius persone. ita quod hec filius est de substantia diuina non est ita concedenda sicut hec filius est de suba patris quia per secundam exprimitur cum substantialitas et origo propter genitiuum constructum cum casuale propositionis. per primam autem non notat aliquid originans. Ad aliam dicendum quod licet aug. dicat filium esse filium essentie patris. xv. de trinitate ca. xviii. Et doctor quidam dicat illam esse propriam: tamen vlt. probabilius dicendum quod quicumque relatiuum construatur cum aliquo in tali habitudine casuali in qua natum est aliquid terminare illam relationem vt correlatiuum tunc construatur cum illo precise vt cum correlatiuo: Exemplum pater construitur cum relatiuo in habitudine genitiui. fille in habitudine datine etiam secundum eodem sermonem videtur quod cum quocunque construatur tale relatiuum expresse in tali habitudine casuali illud notatur esse correlatiuum huius relatiui. Non enim dicimus iste canis est filius hominis quia est filius et est hominis.

vt dñi canis. ita qd li hominis constructur cū li canis ex vi possessionis
vel possessoris. sed vñ significare qd constructur cū li canis in relatione
latini vt patris. ita igitur i ista filius essentie videtur li essentie accipi vt
correlatiuum illius relatiui cum quo constructur. 7 tunc ad aug. qd vñ
huic contradicere dicendo filius est essentie. dico qd debet intelligi qd sit
constructio intransitiua vt filius est essentie. i. filius est essentia. non autem
debet intelligi qd sit constructio transitiua qz alias esset falsa: vt dictum
est. Et si dicatur qd ad istam filius est de substantia patris videtur sequi
ista filius est essentie patris. nego sequelā: qz consequens notat relationem
inter filium 7 essentiam sicut suū correlatiuum quod non notat añs. sed tā
tum notat subālem in essentia cum originatione: notata in illo quod con-
struitur cum essentia. Sic ergo patet qd ad unitatē propositionis essenti-
alis vt hic capitur requiritur qd sit consubstantialitas 7 origo. Alteri-
us notandū est qd possumus inuenire multos gradus in unitate. in prio-
gradu est vnitas aggregationis que ē minima in acervo lapidis. in secū-
do est vnitas ordinis que aliquid addit supra aggregationem. tertia est
vnitas per accidens vbi vltra ordinem est informatio licet accidentalis
vnus ab altero eorum que sunt sit vnū. in quarto est per se vnitas ex pri-
ncipis essentialibus ex per se actu 7 ex se per se potentia. in quinto est p se
vnitas simplicitatis que est vera idemptitas. quicquid enim est ibi ē rea-
liter idem cuiuslibet 7 non tantū est vnum illi unitate vniocationis sicut
in alijs modis. Ultra autem omnes istas idemptitates est idemptitas for-
malis. vt dicit scotus secunda di. primi sententiarum. Istis notatis po-
no duas conclusiones quarum primā accipio in passu preallegato que
est diffinitio idemptitatis formalis data a scoto. distinctione secunda
primi. Uolo autem idemptitatem formalem vbi illud quod dicitur
sic idem includit illud cui sic est idem in ratione sua formali 7 per se pri-
mo modo. Uide bene hanc diffinitionem 7 videbis qd de intentione do-
ctoris sui qd inferius est idem formaliter superiori: quia dicit doctor qd il-
lud qd sic ē idē. s. formaliter includit illud cui sic ē idē. Et hoc ē qd supi-
us non includit inferius in rōe sua formali 7 p se primo mō s. potius extra:
nisi dicas qd ponitur actiuus p passiuo ita qd sit sensus: illud dicitur esse

idē formaliter alicui q̄ includitur in sua diffinitōe seu rōe sua formali ⁊
per se primo mō. S; ista expositio v̄r extorquere textū. Non. n. v̄r verū
simile q̄ iste doctor qui fuit ita subtilis ⁊ qui etiā primus aple locut⁹ est
de formalitatibus posuisset suā diffinitōem sic obscurā. Ex quo inferūt
duo correlaria. primū est q̄ oīa predicata quiditatiua supiora ⁊ omnes
drie essentielles ⁊ mōi intrinseci nō sunt idē formaliter suis cōstitutis siue
inferioribus bene ecōtra. Aliqui tñ ampliāt idēptitatem formale ⁊ dicūt
q̄ oīa ista dicunt esse idē formaliter quibus ouenit tātū vna rō formal
⁊ quiditatiua sicut sūt oīa idāidua eiusdē sp̄ei. s; hoc est iproprie ⁊ abu
siue vti idēptitate formali. Secūdū correlariū q̄ nallū subiectū ē idē
formaliter suo accidētī nec ecōtra: qz l; accēs includat s̄bm in diffinitōe
additamētali: nō tñ in rōe sua formali ⁊ p se primo mō. Essentie. n. p̄dica
mētoz sunt ipermixte s̄m themistiū qd d; intelligi formaliter. Secun
da cōclusio istī articuli est q̄ illa distinguūtur formaliter que hūt aliam ⁊
aliā formalitatē quaz neutra alterā includit in rōe sua formali ⁊ p se pri
mo mō sicut dicimus q̄ s̄bm ⁊ ppria passio distinguuntur formaliter.

Ex ista cōclusiōe inferūtur duo correlaria. primū ē q̄ essentia diuina
a relatiō. bus distinguūtur formaliter: qz cceptus absoluti nō includit quī
ditatiue cceptū relatiui nec ecōtra. Secūdū correlariū q̄ oīa attributa i
diuīs: vt sunt intellectus ⁊ volūtas si fas ē attributa noiari sapia bōitas
⁊ iusticia ab essentia diuina ⁊ a seiuiē ⁊ cēntia a relatiōib⁹ formaliter dī
stinguunt. S; dices v̄r q̄ i diuīs nō sūt plures formalitates. qz forma
litas dī a forma: s; in diuīs nō sunt plures forme: ergo nec plures forma
litates. Respōdeo q̄ argumentū nihil valet. supponit enī q̄ superi⁹ nega
tū est. s. q̄ formalitas dicat a forma sicut capim⁹ formā. ⁊ l; admittatur
q̄ formalitas a forma dicat: adhuc tñ argumētū non v; qz similiter ar
guerē essentiale dī ab essentia: s; in diuinis sūt multa essentialia s̄m dīo
nisiūp. ergo sunt multe essentie: si istud argumētū nō v; nec tuū: q̄ istud
nō valeat p; qz ccludit cōclusionē hereticā. ⁊ iō pro me ⁊ p te dico ad c
sequentia q̄ nunq̄ bene arguit a plurificatiōe csequētis ad plurificatiōem
antecedētis maxime in diuinis: imo nec etiā in creaturis: vnde licet ista
cōnā sit bona. iste hō est sciens vel qualis. ergo h; sciam vel qualitatem.
tñ non sequitur iste hō hab; plures scias vel qualitates. ergo est plures

sciētes uel plures quales. Dices q̄ nihil est ponendū i diuinis nisi q̄ h̄t a
rōe naturali uel a fide uel a sacra scriptura uel ab aliquo doctore auctē
tico. s̄z iste formalitates nō h̄nt ab aliquo istoz q̄ debeāt poni in diuinis.
ergo nō sūt ponēde. Breviter dico q̄ sicut ex vna de nccario 7 vna de o
tingēti. inferē vna de otingēti ex primo prioz. ita q̄ ibi ē bōa cōia. ita dē
co q̄ ex vna credita 7 ex alia nālīter cognita p bonā cōiam pōt inferri v
na credita. mō sic est q̄ credim⁹ 7 catholice cōfiteē q̄ eēntia diuina ē oīca
bilis 7 de facto oīcat tribus psonis et ē absolutissima pmitas nec ē oīca
bilis nec oīcat nec est ens absolutū. Isti ppositiōi addo vnā aliā natura
liter euidēt q̄ q̄cūz aliq̄ sic se h̄nt q̄ aliqd ouenit vni ex nā rei secluso
ope intellectus qd nō ouenit alteri ē ibi distinctio ex nā rei. Et q̄n vnū est
absolutū a pte rei formaliter 7 qditate 7 aliud nō. imo ē formalr relati
uuz illa dicūt distinctas formalitates. isti vltie ppositiōi adde precedētes
7 realiter cōcludēs q̄ i diuinis sunt plures formalitates. Et cōfirmat p btūz
aug. dicēte q̄ alio p̄ est 7 alio p̄ ē p̄. qz p̄ est eēntia diuina s̄z est p̄ p̄mī
tate. Ex hoc claz est q̄ ē distinctio iter essentia diuinā 7 p̄mitatē 7 s̄līr de
alijs dicēdū ē. Itē hilarius de trinitate dicit q̄ nō efficit creaturā s̄z p̄tās
zē. Itē gen⁹ 7 dria genere distinguūt 7 plusq̄ genere qz s̄m phūz. iūi. topi
coz dria nō p̄cipat gen⁹ nec ecōtra. 7 tñ nō realr distinguūt. iḡ zē. pba
tur ē rōe q̄ in diffinitōe eēt nugatio. Et si arguat i tertia figura sic oīs
bō ē formaliter rōnalis. ergo rōnale est formalr aīal. rūr breuiter q̄ l3 ex
necessarijs nūq̄ sequet nisi nccariū: tñ ex ppositiōib⁹ p se nō sequūt. ppo
sitiōes p se nec ex ppositiōib⁹ formalib⁹ 7 qdatis sequūt. ppositiōes for
males et qditative. et si cōtra predicta arguat itez negādo distinctiōez for
malē in diuinis sic nulla eēntia diuina distinguūt formalr ab eēntia diuina p̄
nitas est eēntia diuina. et s̄līr filiatio bonitus sapia et sic de alijs. iḡ paf
nitas nō distinguūt formaliter ab eēntia diuina cōia ē formalis in q̄rto p̄i
me. Maior ē istoz formalizatiū qz nihil a se distinguūt ex nā rei et forma
liter mior ē. catholica ergo cōclusio vera q̄ est ppositū. cōia nō peccat nec
in mā nec i forma. Rūr q̄ nec iste s̄llus nec oīs tales s̄lles valent ex eo q̄
nō regulāt p dici de oī uel dici de nullo. ita q̄ fiat distributio i termino
uel extra terminū. in nūero uel extra nūmez et tūc maior erit falsa in p
posito et a nobis negata et nō cōcessa. v3 ista nihil q̄ est eēntia diuina dī

Ringunt formaliter et ex natura rei ab eentia dina. Et breuiter in oib⁹ tali
bus silogismis in ppoe q est de nullo d³ poni nul. qd e. et in ppoe q e de
oi d³ poi oe qd e. Adhuc circa pdeca icidunt due difficultates qz pria est
q ex eo q dictu e q attributa i diuis distinguunt a seinnice et ab eentia di
uina formaliter. io qrit vtz qdz attributu heat ppria infinitate formali
ter distincta ab infinitate dine essentie cu pdicatio vni⁹ de altero sit va p ide
pitate vt dictu e. rñdeo breuiter q oia absoluta coia trib⁹ psonis hnt. p
pria infinitate formaliter distincta ab infinitate dine essentie. vñ est tñ q
oia sut infinita radicaliter ab essentia dina. lz no formaliter vt dictu est
Scda difficultas est vtz cōcretū et abstractū distinguūt formaliter siue
ex natura rei. vbi gra hō et hūanitas. dico q nō. imo sola rōe distinguūt
qd pz prio p scotū dicentē q p pñitas generatio generat generat nō di
stinguūt nisi p modos significadi grāmaticales q sūt in voce ab itellectu.
Et si dicas q cōcedim⁹ istā hō ē risibilis et negam⁹ istā hūanitas est risi
bilis qz hūanitas est vltiate abstractū. ergo o³ q sit aliqua distinctio in
boiem et hūanitatē. Rñdeo q vna nō dī va plusq alia nisi pp mōs sig
nificadi grāmaticales q sūt in voce ab itellectu et nō re ipa. et sic pz q tā
tā distinguūt rōe. Si. n. pñise stem⁹ in re dico q qcqd ē hōi inest hūanita
ti: qz nulla ē ibi penit⁹ distinctio. et hec de tertio arti. minus principali.

Uatū ad quartū articulū in quo videndū ē de idēptitate et di
stinctiōe reali. Notādū ē prio q multiplex ē prioritas. pria est
pfectiōis: et sic dicim⁹ q in vnoquoqz generē ē vnū primū. i. pfect
tissimū. alia est prioritas generatiōis. et sic illa q sūt priora generatione
sūt posteriora pfectione scilicet si prius occurrat itrisice ad esse posterioris
alia est prioritas nature et ē qñ prius qñtū est de se nō h³ repugnatiā q sit
sine posteriori. lz hoc sibi repugnet aliqñ pp idēptitatē reale³ cū postero
ri. vel pp aliqd aliud extrisecū priori. Aliq tñ scotiste dicūt q prioritas
nature vel esse prius natura nō est esse in aliquo priori simpliciter loquen
do in quo non sit posterius lz est pñsuppositiō huius ab hoc. Et istud con
firmat frāsciscus in primo. aliquādo etiā prioritas nature dī illa q est in
ter naturā et naturale. Aliquādo dī q est inter formalitatez et formalita
tem in eadem natura. et hoc est tā in diuinis q in creaturis. vt dicit pe
trus de aquila li. pri. di. 12. dicit. n. q prioritas duo dicit. primū ē p gres

Lab. Bot. BNEF
Aprile 1991

57